

ФОНД ДЕРЖАВНОГО МАЙНА УКРАЇНИ

вул. Генерала Алмазова , 18/9, м. Київ, 01133, тел. (044) 285-12-74, факс (044) 286-79-85
www.spfu.gov.ua Код ЄДРПОУ 00032945

№ _____
На № _____ від _____

Комітет Верховної Ради України з питань економічного розвитку

Щодо проекту Закону України "Про особливості приватизації єдиного майнового комплексу Харківського державного авіаційного виробничого підприємства" (реєстр. № 5799 від 19.07.2021)

На виконання доручення Прем'єр-міністра України від 21.07.2021 № 34965/1/1-21 до звернення Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку від 19.07.2021 № 04-16/13-2021/239803 надаємо висновки, підготовлені Фондом державного майна України (далі – Фонд) за участю залучених міністерств до проекту Закону України "Про особливості приватизації єдиного майнового комплексу Харківського державного авіаційного виробничого підприємства" (реєстр. № 5799 від 19.07.2021), внесеного народними депутатами України Копитіним І. В. та ін. (далі – проект).

Запропонованим проектом передбачається приватизація єдиного майнового комплексу Харківського державного авіаційного виробничого підприємства з метою збереження та забезпечення розвитку виробничого потенціалу державного підприємства як об'єкта, що має стратегічне значення для авіабудівної галузі України, економіки і оборони України.

Слід зазначити, що правові, економічні та організаційні питання приватизації єдиних майнових комплексів державних підприємств, пакетів акцій акціонерного товариства, утвореного у процесі приватизації або корпоратизації, перетворення державних підприємств в акціонерні товариства у процесі приватизації, продаж об'єктів малої приватизації на електронних аукціонах, регулюються Законом України "Про приватизацію державного і комунального майна" (далі – Закон про приватизацію), постановами Кабінету Міністрів України від 11 липня 2018 року № 552 "Про затвердження Порядку утворення акціонерних товариств у процесі приватизації та перетворення державних підприємств, здійснення емісії акцій таких товариств" (із змінами) та від 10 травня 2018 року № 432 "Про затвердження Порядку проведення електронних аукціонів для продажу об'єктів малої приватизації та визначення додаткових умов продажу" (із змінами).

Питання перетворення державних унітарних комерційних підприємств в акціонерні товариства, 100 відсотків акцій яких належать державі, регламентується Порядком перетворення державного унітарного комерційного підприємства в акціонерне товариство, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2012 року № 802 (із змінами).

Таким чином, питання приватизації Державного підприємства “Харківське державне авіаційне виробниче підприємство” можуть бути вирішені в рамках чинного законодавства.

Згідно з преамбулою проекту “цей Закон визначає правові, економічні та організаційні особливості приватизації Харківського державного авіаційного виробничого підприємства”. Однак запропонований проект має узгоджуватися з Законом про приватизацію, яким врегульовані правові, економічні та організаційні основи приватизації державного і комунального майна, та враховувати останні новації, зокрема комплексні зміни до законодавства щодо удосконалення державної політики у сфері управління та приватизації об’єктів державної власності, передбачені проектом Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про Фонд державного майна України” та інших законодавчих актів України щодо сприяння залученню інвестицій в процесі приватизації та оренди державного і комунального майна” (реєстр. № 4572 від 04.01.2021) (далі – проект Закону 4572), який 15.07.2021 прийнято Верховною Радою України в першому читанні.

Зокрема, це стосується положень щодо формування та затвердження переліків об’єктів, що підлягають приватизації, та порядку прийняття рішення про приватизацію. Так, проектом Закону 4572 передбачено, що рішення про включення об’єкта державної або комунальної власності до переліку об’єктів малої приватизації, що підлягають приватизації, є рішенням про приватизацію такого об’єкта приватизації; опублікування інформації про рішення про приватизацію, про умови продажу, про результати приватизації здійснюється на офіційному вебсайті Фонду та в електронній торговельній системі (ЕТС); завершення приватизації оформлюється рішенням органу приватизації.

Зазначаємо, що разом з проектом Закону 4572 у Верховній Раді України перебувають проекти законів України “Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо продажу об’єктів державної та комунальної власності)” (реєстр. № 4574 від 04.01.2021), “Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального процесуального кодексу України стосовно удосконалення державної політики управління об’єктами державної і комунальної власності” (реєстр. № 4573 від 04.01.2021), “Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо коштів від приватизації об’єктів державної власності” (реєстр. № 4575 від 04.01.2021).

Зазначені проекти законів містять необхідні комплексні зміни до законодавства з питань приватизації, управління об’єктами державної власності, оренди, корпоративного управління та спрямовані на удосконалення державної політики у сфері управління та приватизації об’єктів державної власності.

Проектом Закону 4572 передбачено, що до 6 років збільшується позовна давність до вимог про визнання недійсним правочину, вчиненого суб’єктом господарювання державного сектору економіки. Це дасть змогу очистити державні підприємства від фіктивних боргів, які заважають приватизації.

Проектом Закону України “Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального процесуального кодексу України стосовно удосконалення державної політики управління об’єктами державної і комунальної власності” (реєстр. № 4573) вносяться відповідні зміни

до зазначених кодексів, якими, серед іншого, передбачено запобігання зупинення процесу приватизації через ініціювання судових спорів.

Проект Закону України “Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо продажу об’єктів державної та комунальної власності)” (реєстр. № 4574) сприятиме, серед іншого, запровадженню дієвого механізму списання податкового боргу державних та комунальних підприємств, щодо яких органом приватизації прийнято рішення про їх приватизацію, унеможливленню корупційних ризиків під час здійснення операцій із заставленим державним або комунальним майном.

Вважаємо, що прийняття Верховною Радою України вказаних проєктів законів надасть змогу здійснити приватизацію єдиного майнового комплексу Харківського державного авіаційного виробничого підприємства за удосконаленими процедурами з метою підвищення його виробничого потенціалу.

Варто також зазначити, що зміни до Закону про приватизацію, передбачені підпунктом 10 пункту 3 розділу V “Прикінцеві та перехідні положення” проєкту, носять тимчасовий характер та передбачені в самому проєкті, тоді як Закон про приватизацію є основним законодавчим актом з питань приватизації державного і комунального майна. Тому норми, передбачені підпунктом 10 пункту 3 розділу V “Прикінцеві та перехідні положення” проєкту, не підтримуються.

Міністерством економіки України проєкт не підтримується у зв’язку з тим, що Урядом на розгляд Верховної Ради України подано розроблений міністерством проєкт Закону України “Про перелік об’єктів права державної власності, що не підлягають приватизації” (реєстр. № 4020 від 02.09.2020), яким передбачається затвердження оновленого переліку об’єктів права державної власності, що не підлягають приватизації (далі – законопроект).

Законопроектом пропонується затвердити переліки об’єктів права державної власності, що не підлягають приватизації, зокрема:

перелік акціонерних товариств, у статутних капіталах яких частка корпоративних прав, що належать державі, не може бути меншою ніж 50 відсотків + одна акція та не підлягає приватизації;

перелік господарських товариств та об’єднань, у статутних капіталах яких частка корпоративних прав, що належать державі, становить 100 відсотків, державних комерційних та казенних підприємств, що не підлягають приватизації;

перелік об’єктів культури та спорту, що не підлягають приватизації;

перелік державних підприємств, що не підлягають приватизації, але можуть бути перетворені в господарські товариства;

перелік об’єктів лісового господарства, що не підлягають приватизації.

Харківське державне авіаційне виробниче підприємство включено до переліку державних підприємств, що не підлягають приватизації, але можуть бути перетворені в господарські товариства (додаток 4 до законопроекту), за пропозицією Державного концерну “Укроборонпром” як уповноваженого органу управління.

Верховною Радою України 30.03.2021 законопроект прийнято в першому читанні.

Міністерством також зазначено про те, що окремі положення проєкту не узгоджуються між собою. Так, частиною першою статті 10 проєкту передбачено,

що положення статей 11, 12 Закону про приватизацію щодо формування та затвердження переліків об'єктів, що підлягають приватизації, та порядку прийняття рішення про приватизацію не застосовуються до приватизації єдиного майнового комплексу Харківського державного авіаційного виробничого підприємства. Водночас частина четверта статті 10 проєкту містить положення аналогічні нормам статті 12 Закону про приватизацію.

Частиною першою статті 12 проєкту передбачено, що під час приватизації об'єкта приватизації шляхом його продажу на аукціоні між продавцем і покупцем укладається договір купівлі-продажу, форма, порядок укладення, розірвання та істотні умови якого визначаються Законом про приватизацію “з урахуванням особливостей, встановлених цим Законом”. Проте Закон про приватизацію не визначає форму договору купівлі-продажу між продавцем і покупцем.

Міністерством юстиції України зауважено, що закон – це нормативно-правовий акт, що регулює найбільш значущі відносини, що встановлює загальнообов'язкові правила (норми). Положення закону не можуть бути спрямовані на вирішення конкретної ситуації, в тому числі на вирішення питань списання майже усіх видів заборгованості Харківського державного авіаційного виробничого підприємства, яким присвячена майже половина тексту проєкту.

Зокрема, міністерством зазначено, що положення проєкту щодо списання заборгованості Харківського державного авіаційного виробничого підприємства, зокрема, за облигаціями, що випущені Харківським державним авіаційним орденів Жовтневої Революції і Трудового Червоного Прапора виробничим підприємством у 2009 році під державні гарантії, правонаступником якого виступає підприємство (стаття 19 проєкту); заборгованості Пенсійного фонду України за позиками, наданими за рахунок коштів єдиного казначейського рахунка, шляхом віднесення усіх сум на взаєморозрахунки з бюджетом з подальшим відновленням єдиного казначейського рахунка (стаття 21 проєкту) не враховують положення Бюджетного кодексу України.

Міністерством юстиції також зазначено про внутрішню неузгодженість між положеннями проєкту. Так, пунктом 4 частини першої статті 1 проєкту передбачається, що “приватизація єдиного майнового комплексу Харківського державного авіаційного виробничого підприємства – платне відчуження єдиного майнового комплексу Харківського державного авіаційного виробничого підприємства, що перебуває у державній власності, на користь фізичних та юридичних осіб, які відповідно до цього Закону можуть бути покупцями”.

При цьому частиною другою статті 9 проєкту встановлюється, що “в цілях цього Закону, покупцем об'єкту приватизації з урахуванням обмежень, установлених Законом України “Про приватизацію державного і комунального майна”, можуть бути виключно юридичні особи”.

Таким чином, проєкт містить неузгодженість між його положеннями щодо визначення суб'єктів, які можуть бути покупцями об'єкта приватизації.

Частиною першою статті 8 проєкту передбачається, що “рішення про передачу Харківського державного авіаційного виробничого підприємства до сфери управління органу приватизації приймає Кабінет Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади України, відповідального за

формування та забезпечення реалізації державної промислової політики у сферах розвитку стратегічних галузей промисловості”.

При цьому частиною першою статті 5 проекту передбачається, що “об’єктом приватизації є єдиний майновий комплекс Харківського державного авіаційного виробничого підприємства”.

Таким чином, у частині першій статті 8 проекту Закону має йтися про передачу саме єдиного майнового комплексу Харківського державного авіаційного виробничого підприємства.

Частиною четвертою статті 27 проекту пропонується передбачити, що з дати прийняття рішення органом приватизації про приватизацію Харківського державного авіаційного виробничого підприємства до моменту завершення приватизації зупиняється вчинення виконавчих дій органами державної виконавчої служби та приватними виконавцями за відкритими виконавчими провадженнями, а також зупиняється вчинення дій іншими органами та установами, зазначеними у статті 6 Закону України “Про виконавче провадження”, щодо стягнення майна та коштів з Харківського державного авіаційного виробничого підприємства.

Крім того, підпунктом 7 пункту 3 розділу V “Прикінцеві та перехідні положення” проекту пропонується розділ VIII “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування” доповнити, зокрема, пунктом 9²⁰, абзацами шостим, сьомим якого пропонується передбачити, що “податковий орган протягом 10 (десяти) робочих днів з дня прийняття рішення про списання недоїмки з єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування та інших сум, передбачених абзацом першим цього пункту Закону, надає територіальним підрозділам державної виконавчої служби інформацію про такі списані суми.

З дня винесення податковим органом рішення про списання недоїмки з єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування та інших сум, передбачених абзацом першим цього пункту Закону, на підставі наданої податковим органом або Харківським державним авіаційним виробничим підприємством або Фондом державного майна України інформації підлягають закінченню відкриті державною виконавчою службою виконавчі провадження та припиняються заходи примусового виконання рішень щодо стягнення з Харківського державного авіаційного виробничого підприємства списаних сум, передбачених абзацом першим цього пункту Закону”.

У зв’язку з цим Міністерство юстиції України звертає увагу на те, що відповідно до статті 5 Закону України “Про виконавче провадження” примусове виконання рішень покладається на органи державної виконавчої служби (державних виконавців) та у передбачених цим Законом випадках на приватних виконавців, правовий статус та організація діяльності яких встановлюються Законом України “Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів”.

Приватний виконавець здійснює примусове виконання рішень, передбачених статтею 3 цього Закону, крім, зокрема, рішень, за якими боржником є держава, державні органи, Національний банк України, органи місцевого самоврядування,

їх посадові особи, державні та комунальні підприємства, установи, організації, юридичні особи, частка держави у статутному капіталі яких перевищує 25 відсотків, та/або які фінансуються виключно за кошти державного або місцевого бюджету.

Також зазначається, що підстави закінчення виконавчого провадження визначено статтею 39 Закону України “Про виконавче провадження”.

Водночас проектом не пропонується внесення змін до статті 39 Закону України “Про виконавче провадження”, шляхом доповнення підставою, передбаченою пунктом 9²⁰ розділу VIII “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування”.

Зважаючи на викладене, пропонується:

у частині четвертій статті 27 проекту слова “приватними виконавцями” виключити;

в абзаці восьмому підпункту 7 пункту 3 розділу V “Прикінцеві та перехідні положення” проекту слова “територіальним підрозділам державної виконавчої служби” замінити словами “органам державної виконавчої служби”;

в абзаці дев’ятому підпункту 7 пункту 3 розділу V “Прикінцеві та перехідні положення” проекту слова “державною виконавчою службою” замінити словами “органами державної виконавчої служби”;

доповнити пункт 9 розділу V “Прикінцеві та перехідні положення” проекту зміною такого змісту: “у пункті 18 частини першої статті 39 Закону України “Про виконавче провадження” слова “пунктом 9¹⁵” замінити словами “пунктами 9¹⁵, 9²⁰”.

Згідно з дорученням Прем’єр-міністра України від 21.07.2021 № 34965/1/1-21 очікуються також позиції до проекту від Міністерства фінансів, Міністерства з питань стратегічних галузей промисловості України, які буде додатково надіслано Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку.

Додатки: 1. Лист Міністерства економіки України на 2 арк. в 1 прим.

2. Лист Міністерства юстиції України на 25 арк. в 1 прим.

Голова Фонду

Дмитро СЕННИЧЕНКО